

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL

– VEDLEGG –

FØRINGER, STATISTIKK OG MEDVIRKNING

SNÅASEN TJIELTE SNÅSA KOMMUNE

Behandlet i kommunestyret 23. juni 2022, saksnummer 2021/257
Høringsperiode 28. juni -24. august

TJIELKE • BOEREHKE • MAVVAS
EKTE • RAUS • MODIG

SNÅASE SNÅSA

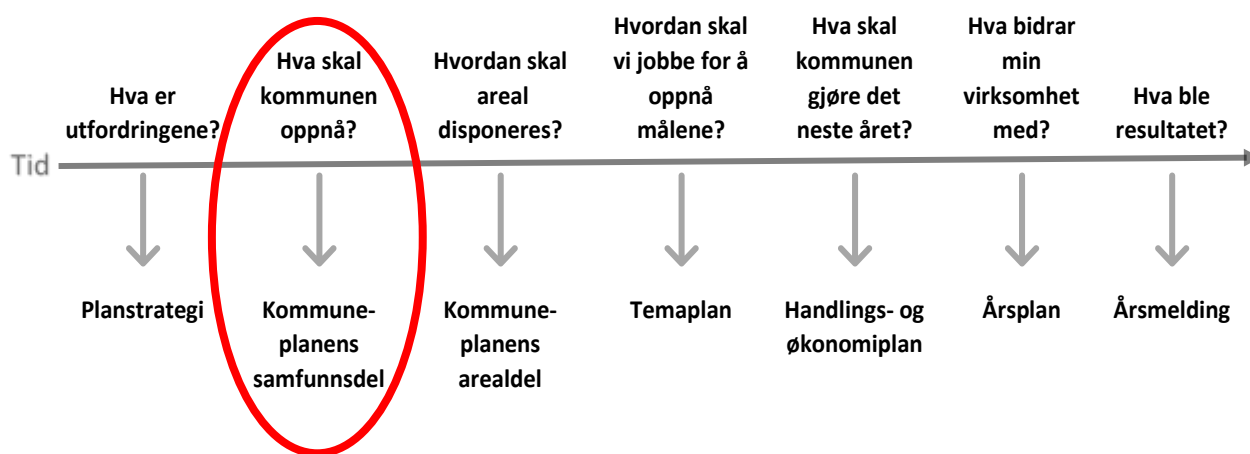
Innhold

1	PLANSYSTEMET.....	3
2	FØRINGER FOR SAMFUNNSDELEN	4
2.1	FNS BÆREKRAFTSMÅL	4
2.2	KLIMA, NATUR- OG MILJØ.....	4
2.3	SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	5
2.4	KOMMUNE 3.0	5
2.5	FOLKEHELSE.....	6
2.6	UNIVERSELL UTFORMING.....	6
2.7	LEVE HELE LIVET.....	6
2.8	SØRSAMISK SPRÅK OG KULTUR	6
2.9	TRØNDELAGSPANEN 2019 - 2030	6
2.10	FELLES AREAL OG TRANSPORTSTRATEGI FOR INNHERRREDSBYEN 2021-2040.....	7
2.11	EKTE RAUS MODIG	9
2.12	HELTIDSKULTUR	9
2.13	SNÅSAMODELLEN	9
3	STATISTIKK OG SVAR FRA MEDVIRKNINGSPROSESSER.....	10
3.1	BEFOLKNINGSUTVIKLING	10
3.2	BARN OG UNGE	12
3.2.1	<i>Ungdata junior</i>	12
3.2.2	<i>Drømmefangst</i>	13
3.2.3	<i>Ungdata 2021</i>	14
3.2.4	<i>Snåsas spørreundersøkelse til unge på videregående skole i Grong</i>	17
3.3	NÆRINGSLIV OG SYSSELSETTING.....	25
3.4	KLIMA OG MILJØ.....	31

1 Plansystemet

Kommuneplanen utgjør Snåsa kommunes overordna styringsdokument. Kommuneplanen består av to deler; en *samfunnsdel* og en *arealdel*. Arealdelen beskriver hvordan hele kommunens areal skal disponeres. I **samfunnsdelen** skal det tas stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for Snåsasamfunnet som helhet og Snåsa kommune som organisasjon.

Samfunnsdelen og arealdelen inngår i det kommunale plansystemet. Samfunnsdelen er øverst i hierarkiet, og gir føringer for både arealdelen, handlingsprogrammet, økonomiplanen, og ulike sektor- og temaplaner. Handlingsplanen beskriver hvilke tiltak som skal iverksettes for å nå målene i samfunnsdelen, og økonomiplanen viser bevilgningene som følger tiltakene.

Det kommunale plansystemet. Illustrasjon etter figur hentet fra [Stavanger kommune](#).

Revideringen av kommuneplanens samfunnsdel bygger på kommunens planstrategi som ble vedtatt av kommunestyret 02.09.20 sak 39/2021.

Planprogrammet til ny kommuneplan ble førstegangsbehandlet i Formannskapet 28.10.2021 sak 44/2021. Høring og offentlig ettersyn ble gjennomført i perioden 05.11.2021 – 17.12.2021. Planprogrammet ble fastsatt av Kommunestyret 11.01.22 sak 2/2022.

2 Føringer for samfunnsdelen

I forbindelse med kommunal planlegging må man forholde seg til både internasjonale, nasjonale, regionale og lokale føringer. Mange av disse føringene er nevnt i planprogrammet for dette arbeidet. I det videre er det valgt å trekke fram noen føringer som har vært spesielt viktige for arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

2.1 FNs bærekraftsmål

Bærekraft må bety noe der vi bor og for hvordan vi lever livene våre. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Målene handler om bærekraftig verdiskaping og livet etter 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 målsettinger som setter sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft høyere på dagsorden.

Illustrasjonen viser en oversikt over de 17 bærekraftsmålene til FN

Bærekraftsmålene er viktige, og legges derfor i sin helhet til grunn for samfunnsutviklingen i Snåsa.

2.2 Klima, natur- og miljø

Klima er gjennomsnittet av det daglige været over lang tid. Med bakgrunn i historiske målinger vet vi at klimaet på jorda har endret seg, og at disse endringene kommer til å fortsette. Dette innebærer at temperaturen på kloden stiger, havet stiger og blir surere (lavere pH-verdi), isen smelter, og at det blir variert nedbør og mer ekstremvær. Endringene kommer av at vi mennesker slipper ut mer av enkelte gasser enn det som er naturlig. Dette er gasser som gjør at mindre varme slipper ut gjennom atmosfæren vår. For å løse dette må vi redusere utslippene våre drastisk, blant annet gjennom å redusere forbruket vårt, satse på klima- og miljøvennlig transport, m.m. (FN). Norges klimamål er å redusere utslippene innen 2030 med minst 50%, sammenlignet med utslippene i 1990 (Regjeringen).

I følge [Norsk Klimaservicesenters](#) Klimaprofil for Nord-Trøndelag vil klimaendringene føre til økt sannsynlighet for kraftig nedbør, regnflommer, jord-, flom- og sørpeskred, og mulig økt sannsynlighet for snøskred, kvikkleireskred, tørke og isgang. Dette vil påvirke Snåsa på flere måter. Blant annet:

- Skred og flommer ødelegger infrastruktur og kan føre til personskader. Det har gått flere ras over E6.
- Store deler av bosettingen i Snåsa ligger på grunn med kvikkleirepotensiale.
- Jordbruk, skogbruk og reindrift er sårbare for lange tørkeperioder. Primærnæringene sysselsetter mange i kommunen

Illustrasjon hentet fra [Statsforvalteren Innlandet](#).

Med *miljø* tenker vi både på naturmangfoldet og på de ytre omgivelsene våre. Det er viktig å ivareta miljøet rundt oss, for eksempel ved å unngå forurensing, støy o.l. *Naturmangfold* omfatter både mangfold av gener, arter, leveområder, geologi og landskap. Tap av natur er en av de store miljøutfordringene i vår tid ([Regjeringen](#)). Det er derfor viktig å arbeide for å ivareta naturen.

2.3 Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnssikkerhet defineres i [Meld. St. 5 \(2020-2021\)](#) som «samfunnets evne til å verne seg mot, og håndtere hendelser som truer grunnleggende verdier og funksjoner og setter liv og helse i fare. Slike hendelser kan være utløst av naturen, være et utslag av tekniske eller menneskelige feil eller bevisste handlinger.» Vi beskytter oss mot og håndterer uønskede hendelser via god organisering, forvaltning, planlegging for beredskap og krisehåndtering. *Beredskap* kan defineres som «planlagte og forberedte tiltak som gjør oss i stand til å håndtere uønskede hendelser slik at konsekvensene blir minst mulig». Snåsa har fått testet beredskapsapparatet sitt de siste årene både i forbindelse med Covid19 og ras langs E6.

2.4 Kommune 3.0

Smartkommune og samskapingskommunen er begrep som brukes for å beskrive den nye kommunen. Dette defineres som en metode hvor ansatte, politikere, innbyggere og næringsliv sammen finner ut hvordan et behov eller en utfordring skal løses. Det betyr at alle i kommunen er kommunen. Alle har et ansvar og alle skal bidra. Mer informasjon om kommune 3.0 finner du på <https://distriktssenteret.no/blogg/samarbeider-om-tettere-kobling-mellom-plan-og-samfunnsutvikling/>

Metoden er vektlagt i kommuneplanens samfunnsdel.

2.5 Folkehelse

Folkehelse defineres i [Folkehelseloven](#) som «befolkningens helsetilstand og hvordan helsen fordeler seg i en befolkning». Begrepet omfatter også økonomiske, fysiske, psykiske og miljømessige forhold som påvirker befolkningens helsetilstand ([sml.no](#)). *Folkehelsearbeid* kan defineres som «samfunnets totale innsats for å opprettholde, bedre og fremme befolkningens helse gjennom å svekke faktorer som medfører helserisiko, og styrke faktorer som bidrar til bedre helse.» ([Kommunetorget](#)).

Folkehelsearbeidet i kommunen er tverrsektorielt.

Folkehelseplanen (2014) i Snåsa har følgende målsettinger:

1. Vi vil til enhver tid ha oversikt over folkehelseutfordringene i Snåsa kommune
2. Økt fokus på folkehelsearbeid i befolkningen og i kommunen
3. Bedre det tverrsektorielle folkehelsearbeidet
4. Flere snåsninger med mange gode leveår med god helse

2.6 Universell utforming

Universell utforming kan defineres som å planlegge produkter, omgivelser, programmer og tjenester slik at de kan brukes av så mange mennesker som mulig på en likeverdig måte. Formålet er å oppnå likestilling og like muligheter til å delta i samfunnet. Prinsippet bygger på at funksjonshemming oppstår i samspillet mellom mennesker og omgivelsene/verktøyene/systemene de bruker ([Store norske leksikon](#)).

2.7 Leve Hele Livet

«Leve Hele Livet» er en kvalitetsreform for alle mellom 0-100+ år. Det forventes at alle skal ta ansvar for egne liv og bidra til egen livsmestring. Målet er at alle kan mestre livet og ha et trygt, aktivt og verdig liv, fra vugge til grav. Vi kan øke livskvalitet og deltagelse på tvers av generasjoner ved å tilrettelegge lokalsamfunn og gjøre de mer tilgjengelige og inkluderende. Ved å arbeide på tvers av sektorer med medvirkning, universell utforming og forebygging, kan en aldersvennlig utvikling bidra til å utsette behov for tjenester for alle aldersgrupper. Reformen er en overordnet kommunereform på tvers av sektorer.

2.8 Sørsamisk språk og kultur

Snåsa er en del av det sørsamiske området, og har over tid etablert seg som et sørsamisk knutepunkt. I 2008 ble Snåsa en del av forvaltningsområde for samisk språk og kultur. Dette innebærer blant annet at sørsamisk og norsk språk er likestilt og at det samiske perspektivet blir styrket i kommunen, jf. ILO konvensjonen. Det sørsamiske språket er ifølge UNESCO regnet som et alvorlig truet språk. Kommunen har vedtatt egen språkplan der målet er å styrke sørsamisk språkutvikling og på sikt gi kommunens innbyggere tjenester på begge språk. Det er et stort behov for sørsamisk kompetanse, spesielt innen oppvekst, og helse, pleie og omsorg.

Reindriftsnæringen er en viktig bærebjelke i sørsamisk kultur, og de fleste familiene er på en eller annen måte knyttet til denne næringen. I dag finnes det også andre institusjoner som tar vare på og utvikler den denne kulturen. Samiske interesser og medvirkning skal i henhold til Sameloven sikres gjennom konsultasjoner.

2.9 Trøndelagsplanen 2019 - 2030

Trøndelagsplanen er fylkets overordnede plan med mål og strategisk retning. Trøndelags visjon er **Vi skaper historie**. Planen uttrykker hvor man vil at Trøndelag skal være i 2030. Med andre ord, det som

blir skapt og utviklet i tida framover skal bli stående og gi varige, positive spor.

Trøndelagsplanen har tre satsningsområder som alle er knyttet opp mot økonomisk bærekraft, økologisk bærekraft og sosial og kulturell bærekraft.

Bolyst og livskvalitet:

- I 2030 skal god livskvalitet og mangfold kjennetegne Trøndelag
- I 2030 er kunst og kultur en viktig drivkraft for samfunnsutviklingen i Trøndelag
- I 2030 er Trøndelag best i Norge på regional samhandling

Regionale tyngdepunkt og kommunikasjoner:

- I 2030 har Trøndelag en bærekraftig areal- og transportstruktur
- I 2030 har Trøndelag et balansert utbyggings- og bosettingsmønster
- I 2030 har Trøndelag et samordnet transport- og samferdselssystem

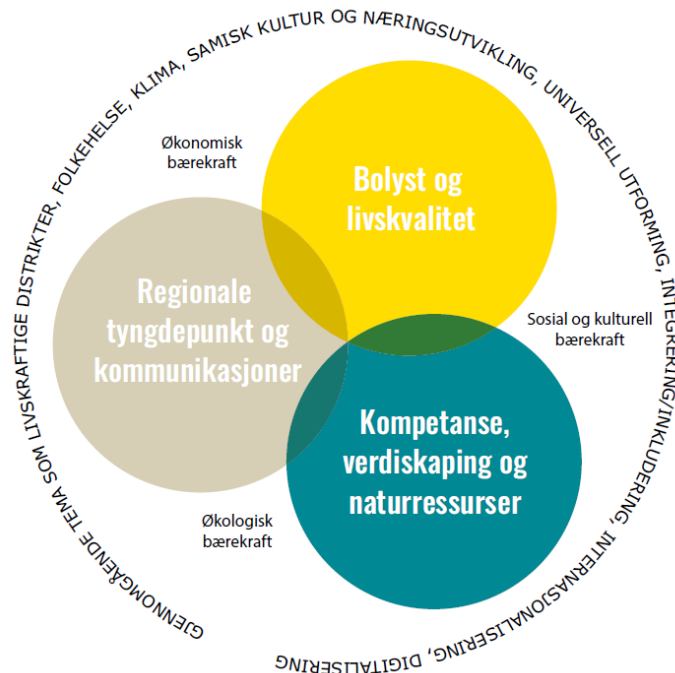
Kompetanse, verdiskaping og naturressurser:

- I 2030 har Trøndelag et omstillingsdyktig og framtidsrettet arbeids- og næringsliv
- I 2030 er trøndersk næringsliv basert på miljøvennlig næringsutvikling og teknologi
- I 2030 har Trøndelag bærekraftig produksjon av mat og bioråstoff

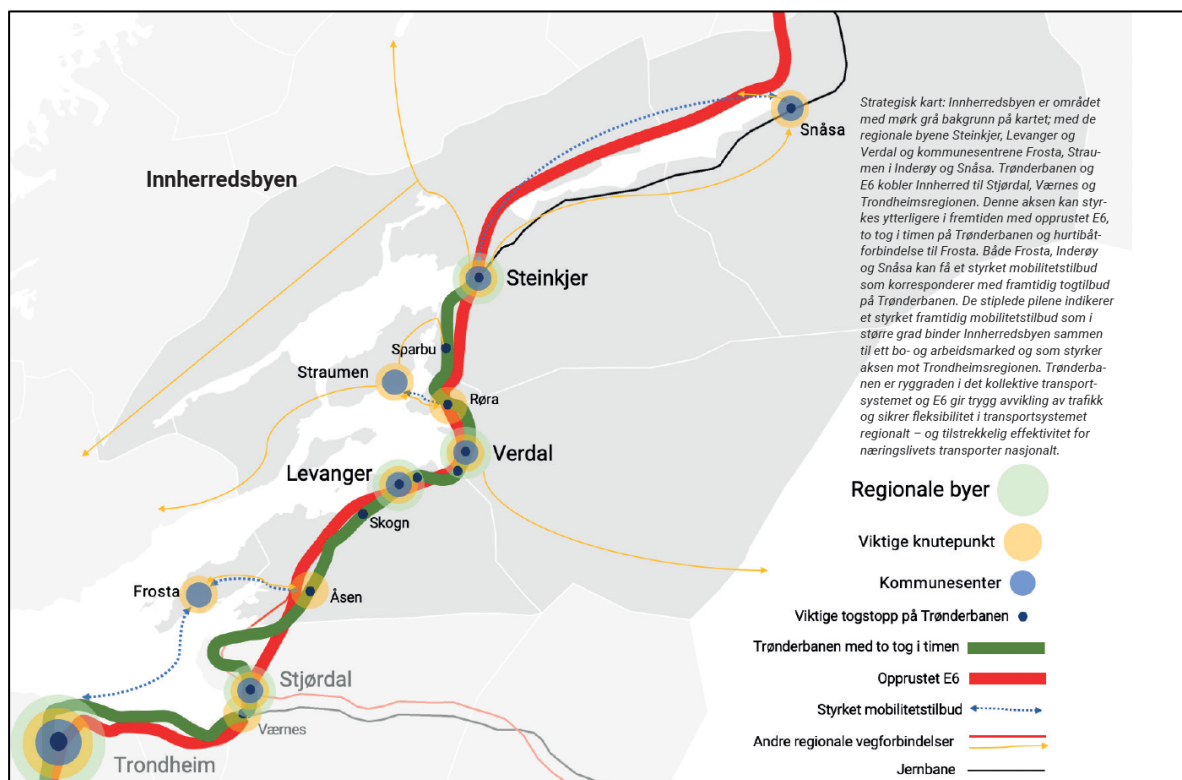
Kommuneplanens samfunnsdel i Snåsa bygger videre på verdiene i Trøndelagsplanen og tilpasser disse til lokale forhold.

2.10 Felles areal og transportstrategi for Innherredsbyen 2021-2040

Trøndelag fylkeskommune, sammen med kommunene Snåsa, Steinkjer, Verdal, Levanger, Inderøy og Frosta og States vegvesen, Jernbanedirektoratet og Statsforvalteren i Trøndelag har utarbeidet en felles areal- og transportstrategi for Innherredsbyen.

Illustrasjon av satsningsområdene til Trøndelagsplanen, hentet fra Trøndelagsplanen 2019 - 2030

Strategisk kart over Innherredsbyen. Fra Felles areal- og transportstrategi for Innherredsbyen.

Visjonen er at Innherredsbyen skal utvikles til en konkurransedyktig, attraktiv og bærekraftig bo- og arbeidsmarkedsregion:

- *Konkurransedyktig*; gjennom å samarbeide bedre og utfylle hverandre på nye måter slik at Innherredsbyen som arbeidsmarkedsregion utvides og utvikles.
- *Attraktiv*; gjennom at kommunene legger til rette for gode tjenester og samhandler med næringslivet slik at det utvikles urbane småbyer og levende grender.
- *Bærekraftig*; ved at vi gjennom samarbeid får bedre kunnskap om samlet arealdisponering og at den enkelte kommune kan planlegge arealbruken bedre.

Hovedmål:

- Innherredsbyen utvikles til et mer attraktivt og funksjonelt bo- og arbeidsmarked
- Regionen når nasjonale og regionale klima-, transport og arealmål.
- By- og tettsteder utvikles til kompakte og levende sentrumsområder.
- Regionen oppnår økt konkurransekraft i nasjonale prioriteringer av samferdselsprosjekter (NTP)
- Sentrene har gode knutepunkt som sikrer enkle overganger og et sammenhengende («sømløst») transporttilbud.
- Sykling, gange og kollektivtransport gis konkurransefortrinn.

Samfunnsdelen bygger videre på denne planen med et eget fokus på levende grender, stedsutvikling, næringsutvikling og transportløsninger. Forsterket togtilbud nord for Steinkjer utredes videre, enten ved at flere avganger på Trønderbanen forlenges til Grong ev. forbedret tilbud på Nordlandsbanen.

2.11 Ekte Raus Modig

Verdiordene Ekte, Raus og Modig kom fram i GNEST-prosjektet (Godt Nyskapende Engasjement Skaper Trivsel i Bygda) i 2011-2014:

EKTE: Snåsa er basert på ekte verdier. Alt vi gjør skal ha verdi for bygda, bygdefolket, besøkende og folk omkring oss.

RAUS: Vi skal være åpne og inkluderende ovenfor alle mennesker. Vi heier på alle som prøver å skape noe eller gjøre Snåsa til en bedre plass å bo.

MODIG: Nye ideer vokser fram når vi er modige og tør å tenke nytt. Vi skal utfordre oss selv og ha mot til å satse på det ukjente

Snåsa har valgt å satse på MOT både i oppvekstsektor og i Snåsasamfunnet. Vi ser at MOT- filosofien har mye til felles med Snåsas fastsatte verdier. Vi ønsker derfor å se dette i sammenheng og bruke det som en del av vår kommunikasjonsstrategi. I kobling med MOT kan også Ekte, Raus og Modig brukes som personlige verktøy for å mestre egne liv:

EKTE: MOT til å leve. Våg å være deg selv, være annerledes eller gå egne veger. Stå for egne meninger fremfor det du tror at andre forventer.

RAUS: MOT til å bry seg. Skap godfølelse, smil og si hei, det kan bety mye for mange. Gled deg over å kunne hjelpe andre, over andres suksess og aksepter annerledeshet.

MODIG: MOT til å si nei. Stå opp for dine verdier og si fra om urett, et nei betyr ja til noe annet. Våg å gå egne- og nye veger og å utfordre skrevne sannheter.

2.12 Heltidskultur

Å bygge heltidskultur innebærer å tenke nytt rundt hvordan tjenester og arbeidstid organiseres. Heltidskultur er en definisjon på et arbeidsmiljø der de ansatte overveiende arbeider heltid. Dette innebærer at man unngår ufrivillig deltid og at heltid er hovedregelen.

2.13 Snåsamodellen

Modell for forebyggende arbeid blant barn og unge i helsestasjonen/skolehelsetjenesten, barnehager og skoler i Snåsa («Snåsa-modellen») er et tverrsektorielt forebyggende program for barn og unge. Modellen er summen av rutiner og tiltak for å gi barn og unge i Snåsa en god start på livet etter ekte-raus-modige-barn-prinsippet. Målsettingen er at barn og unge i Snåsa skal være ekte, rause og modige barn og unge som mestrer eget liv.

Snåsa-modellen er knyttet opp til MOT-programmene *Barnehagene, skolen og Kommunen som samfunnsbygger*. Ungdomstrinnet har et eget holdningsprogram, *Robust ungdom*. I tillegg tar skole og helse i bruk ulike verktøy, som ICDP, «Jeg vet» og «Snakke».

Sammen med Steinkjer er prosjektet *Bedre Tverrfaglig innsats/Bedre Tverrfaglig Samarbeid* (BTI/BTS) igangsatt. Dette er et direkte svar på Oppvekstreformen og de krav som stilles til kommunen fra 1. januar 2022. BTI-prosjektet innebærer kommunekartlegging av alle tjenester til barn og unge, inkludert PPT og barnevern. Det tverrfaglige teamet møtes i et samarbeidsforum for skole og helse for drøfting og eventuell igangsetting av lavterskeltilbud. Målet er å sikre rutiner og tidlig innsats/hjelp til barn og unge på et lavt nivå.

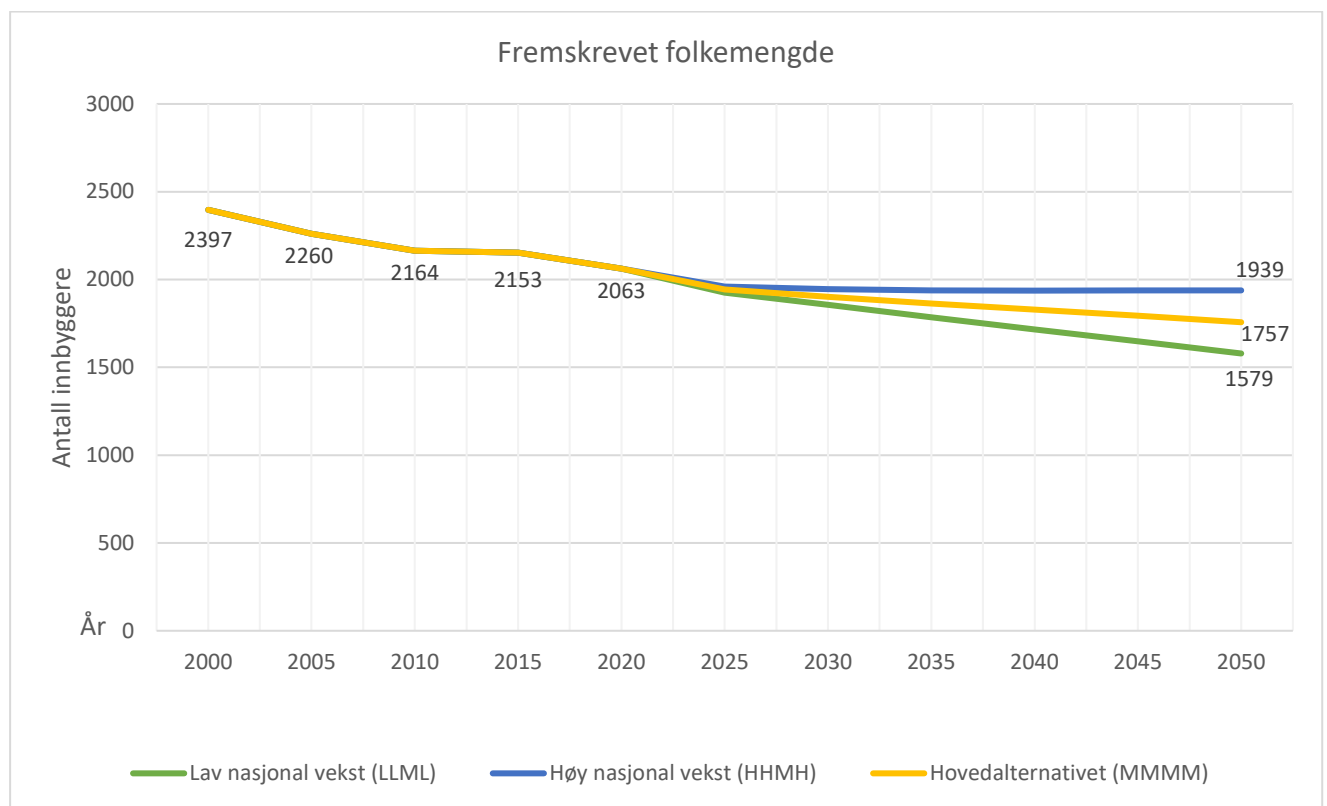
3 Statistikk og svar fra medvirkningsprosesser

Det statistiske materialet og svarene fra medvirkningsprosessene vist under, er lagt til grunn for målene og strategiene i kommuneplanens samfunnsdel.

3.1 Befolkningsutvikling

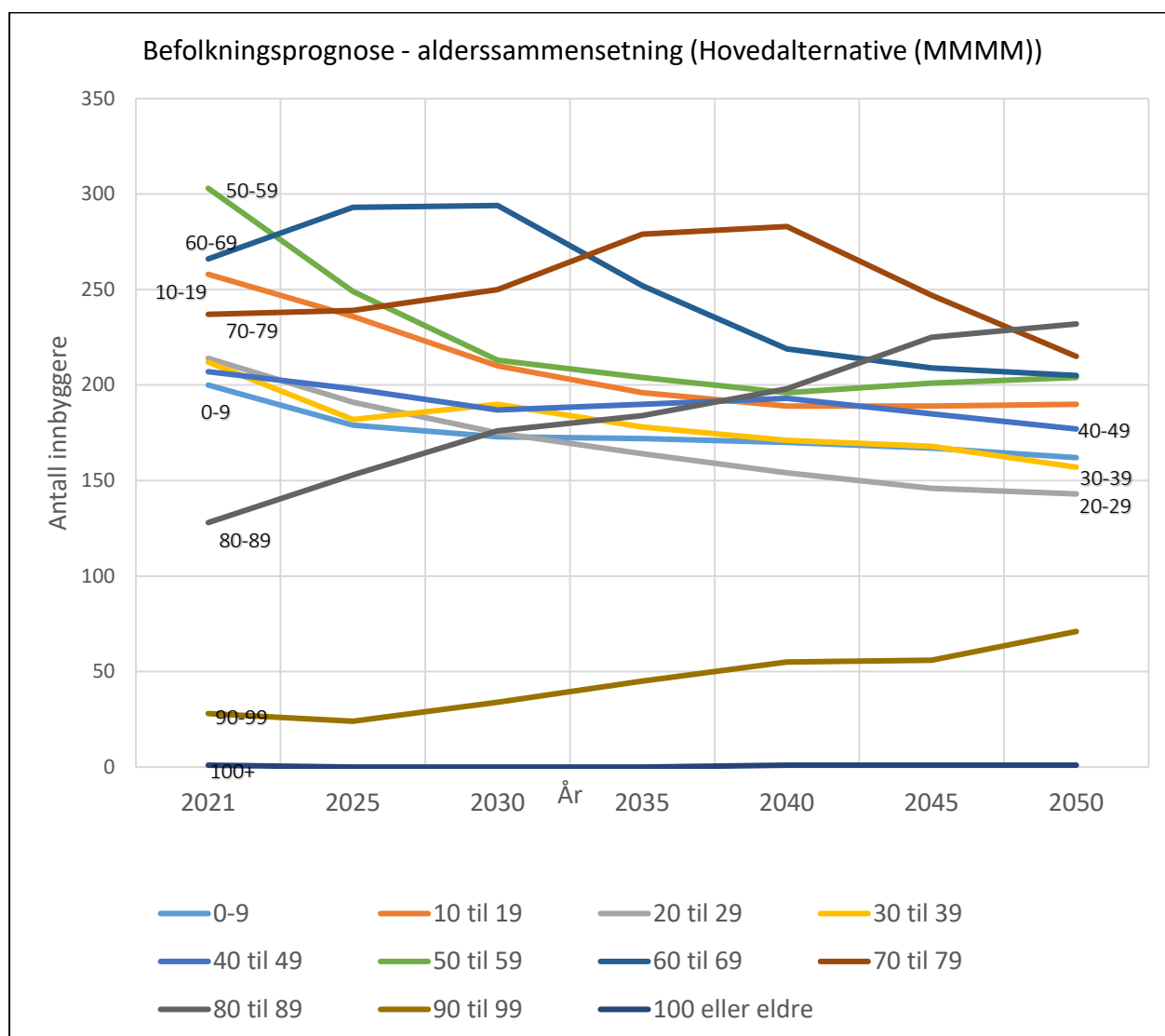
Ved utgangen av 2021 bodde det 2222 innbyggere i Snåsa kommune. 68 % av befolkningen bor spredt, noe som betyr at det er mer enn 50 meter mellom husene og at det bor mindre enn 200 personer innenfor et geografisk område. Befolkningstettheten i 2021 tilsvarte 1 innbyggere per km².

Folketallet har over lengre tid gått gradvis nedover. Ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) sitt hovedalternativ for fremskrevet prognose vil denne trenden fortsette fremover. Etter Hovedalternativet (MMMM) vil det i 2030 være 1902 innbyggere, 1829 innbyggere i 2040 og 1757 innbyggere i 2050.

Fremskrevet folkemengde for ulike prognosealternativ ([SSB, 06913](#)).

Det forventes en nedgang i antall barn og unge (0-19 år), samtidig som andelen eldre (70+ år) i befolkningen forventes å øke betydelig. Prognosen viser også at andelen i yrkesaktiv alder vil synke.

Fremskrevet alderssammensetning i perioden 2021-2050 ([SSB, 12882](#))

De fleste som bor i kommunen, bor i enmannsboliger eller på gårdsbruk. Per 2021 var det 940 eneboliger og 30 leiligheter. 38,4 % av befolkningen bodde på en landbrukseiendom i 2020. Totalt er det 363 hytter i kommunen.

Ifølge SSB er 6,3 % av befolkningen innvandrere og norskfødte med to innvanderforeldre (per 2021). Den største andelen innvandrere kommer fra Sverige, Somalia, Latvia, Litauen, Tyskland og Nederland.

Forventet levealder hos menn er høyere enn landsgjennomsnittet (81,6 år mot 79,9 år). Kvinnene har lik levealder som i kvinner i hele landet (kilde SSB).

Kommunen har betydelig flere mottakere av uførepensjon i alderen 45-66 år sammenlignet med resten av landet (21,6 % mot 16,6 %) (kilde SSB).

3.2 Barn og unge

Det finnes 4 barnehager og 3 skoler i Snåsa, hvorav en samisk skole/barnehage og en privat Montessori skole/barnehage. En hovedvekt av ungdommene går på Grong Videregående skole, men det er også mange som går andre steder. Andelen Snåsninger med videregående skole som høyeste utdanningsnivå, basert på tall for 2020, er høyere enn gjennomsnittet for fylket (47,2 % mot 39,2 %). I Snåsa har 29,4 % fagskole, kort/lang universitets- eller høyskoleutdannelse mens gjennomsnittet i fylket er på 37,4 % (SSB, 09429).

3.2.1 Ungdata junior

Ungdata junior ungdata.no/Snasa_2021_Barneskole er en spørreundersøkelse rettet mot elever i 5. til 7. trinn. Undersøkelsen gir et bredt bilde av hvordan barn i alderen 10 til 12 år har det, og hva de driver med i fritiden. Undersøkelsen omfatter temaer knyttet til livskvalitet, mediebruk, deltakelse i fritidsaktiviteter, helse og mobbing. Undersøkelsen fikk følgende svar i Snåsa (ungdata.no/snasa): 65 % av barna som ble spurt sier seg helt enig i at «livet mitt er bra», 25 % er litt enig i dette utsagnet. Det er nesten dobbelt så mange gutter som jenter som svarer at de er helt enig i dette utsagnet.

Over halvparten av ungene svarer at de har problemer med å sove noen ganger, mens over 30 % av jentene svarer at dette skjer ofte/veldig ofte.

Over 60 % svarer at de har minst én venn de kan stole på og snakke med om alt mulig, men det er også noen som svarer at de ikke har noen venner å stole på og snakke med. Det samme gjelder noen å være sammen med på fritiden også. De fleste har noen «alltid» eller «som regel», men en mindre gruppe svarer at de «ikke har noen» å være med i fritiden.

Over 70 % svarer at «å være til å stole på» er viktig for å være populær i vennemiljøet, mens 35 % har svar «å være flik i idrett», 10 % «å være god på skolen» og 8 % «å ha dyre merkeklær».

39 % av barna er «veldig fornøyd» med skolen de går på (landsgjennomsnittet er på 48 %). Det er også noen få som «ikke er fornøyd i det hele tatt». Den generelle trivselen i norsk skole er høy. Undersøkelsen viser at de fleste barn opplever gode relasjoner til lærere og til de andre elevene i klassen.

På spørsmål om «hvor fornøyd er du med nærområdet der du bor», svarer over 59 % at de er veldig fornøyd, det er også 24 % som svarer at de er ganske fornøyd. Det er samtidig barn som svarer at de er lite fornøyd og ikke fornøyd i det hele tatt. Derimot svarer et stort flertall av de føler seg trygge i området der hvor de bor (76 %, mens landsgjennomsnittet er 70 %). Det er også mange som føler seg veldig trygge på vei til og fra skolen (58 %) eller ganske trygge (35 %).

Det er stor variasjon mellom barn når det gjelder hvor mye tid de bruker foran en skjerm en vanlig dag. 30 % svarer at de har 2-3 timer skjermtid hver dag. Guttene har mer skjermtid enn jentene.

I Snåsa svarer 84 % av barna at de er med på faste fritidsaktiviteter. Det er litt mer enn landsgjennomsnittet (80 %). Mange er med på flere aktiviteter og bruker flere kvelder til slike aktiviteter hver uke. Idrett er den fritidsaktiviteten flest barn er med i.

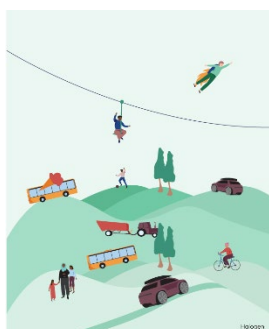
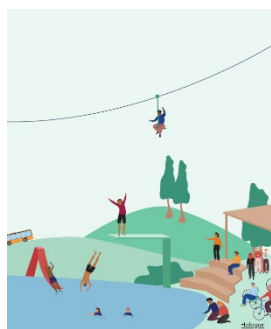
Det er betydelig flere barn i Snåsa som ikke er fornøyd med helsa si sammenlignet med svar fra hele

landet. Det betyr at det er vesentlig færre som er veldig fornøyd med egen helse også. Det er flere gutter enn jenter som er fornøyd med helsen sin.

På spørsmål om mobbing svarer 16 % at de har blitt stengt ute, plaget eller truet av andre barn på skolen eller i fritida «omtrent hver 14. dag eller oftere». Landsgjennomsnittet er på 9 %. Det er også 8 % som svarer «omtrent én gang i måneden» (landet 6 %). En overvekt av de negative opplevelsene er knyttet opp mot hendelser via nettet og mobil. Det er vesentlig flere jenter som har opplevd negative hendelser.

3.2.2 Drømmefangst

Inn-Trøndelagssamarbeidet har et prosjekt hvor målet er involvere barn og unge i tema som angår samfunnsutvikling. Første trinn i dette prosjektet er *drømmefangst*. Drømmene til barn og unge i skolene på Snåsa er sammenstilt til 6 drømmer. Disse skal tas videre gjennom “framtidssafari” med representanter fra kommunen og lokalsamfunnet, og føre til konkrete konsepter som skal testes høst 2022 – vår 2023. De drømmene som er fanget viser aktiviteter og savn av aktiviteter, og muligheter som vi ikke har i dag. Utdrag av drømmefangsten er gjengitt under:

Badeplass

Barn og unge drømmer om en badeplass med flere utfordrende aktiviteter, der man kan velge selv hvordan man vil bruke området og utfolde seg. En åpen badeplass vil være et inkluderende uteområde for alle, der man kan møtes og delta på egne premisser.

Transport

Barn og unge drømmer om frihet til å forflytte seg rundt uten å være avhengig av foreldre eller andre. De drømmer også om at skyss til organiserte aktiviteter og møteplasser prioriteres på lik linje som skyss til for eksempel fotballtrening eller korps. I dag blir barn og unge ofte kjørt til organiserte aktiviteter, men kan oppleve å mangle skyss til uorganiserte møteplasser, når de vil til venner osv. De ønsker seg frihet til å kunne forflytte seg fritt avhengig av hva de skal.

Teater, dans og musikkproduksjon

Barn og unge drømmer om aktiviteter med teater, dans og musikk og et større musikkmiljø. Dette vil gi barn og unge mulighet til å lære gjennom å oppleve fellesskap og mestring ved deltakelse i små og store prosjekter.

Et sted å dele hobbyene

Barn og unge drømmer om et lokale, verksted eller en møteplass for hobby, tegning og andre kunstaktiviteter. Et sted som legger til rette for at de kan dele sine interesser med hverandre, eller teste nye kunst- og håndverksaktiviteter. Dette stedet må være fleksibelt og åpent slik at barn og unge kan utforske nye aktiviteter fritt og enkelt.

Mulighet til å trene inne om vinteren

Barn og unge drømmer om å drive varierte aktiviteter om vinteren, f.eks. å kunne trene fotball innendørs. Innendørshallen er fin, men flere må få bruke den.

Felles møtepunkt for alle uansett hva man driver med.

Et sted å møtes mellom aktiviteter eller spontant. Barn og unge drømmer om en møteplass for alle som gir muligheten for å møtes å henge, enten mellom aktiviteter eller mer spontant. Et sted der alle er inkludert uavhengig av interesse og hva man deltar på. Det er sentrumsnært og enkelt å komme seg videre til andre aktiviteter. Dette bør ikke være organisert, men fritt og frivillig. Man kan henge der uten å skulle noe, men man kan også gjøre noe mens man er der. Det er også et sted å henge før man skal på en aktivitet, eller etterpå. Det er mulig å kjøpe seg eller få mat.

3.2.3 Ungdata 2021

Ungdata (ungdata.no/Snasa_2021_Ungdomsskole) baserer seg på svar fra ungdomsskoler (8-10 trinn) i Norge. I Ungdata blir barn og unge spurt om hvordan de har det og hva de driver med i fritida. 85 ungdommer fra Snåsa deltok i denne undersøkelsen.

Hvor tilfreds ungdom er med det livet de lever ble målt ved at elvene fikk følgende spørsmål: «Nedenfor er det en skala fra 0 til 10. Øverst på skalaen (10) står for det best mulige livet for deg og nederst (0) er et verst mulige livet for deg. Hvor synes du at du står på denne skalaen nå for tiden?». 79 av ungdommene svarte 6, 7, 8, 9 eller 10. De som krysser 6 eller høyere på skalaen regnes som tilfreds med livet sitt. Det var ingen som svarte 0 eller 1.

På spørsmål om hvordan ungdommene oppfatter seg selv og livet sitt, svarte 37 % at «jeg liker meg selv slik jeg er». 36 % var litt enig i dette utsagnet, mens 6 % var helt uenig. Det var vesentlig flere gutter (84 %) enn jenter (59 %) som var fornøyd med seg selv.

På spørsmål om «Livet mitt er bra» svarte 55 % at de var helt enige i dette, mens 1 % svarte at de var helt uenige. Det er også forskjell mellom gutter og jenter her (henholdsvis 93 % og 72 %).

På spørsmål om «Har du minst én venn som du kan stole på og betro deg til om alt mulig?» svarer 56 % «ja, helt sikkert», mens 15 % sier «Det tror jeg ikke» eller «Har ingen jeg ville kalle venner nå for tida». Det er ingen kjønnsforskjeller på disse svarene.

36 % av de spurte sier at de alltid har venner å være sammen med på fritiden, mens 14 % svarer at de som regel ikke har det. Ingen har svart at de aldri har venner å være sammen med på fritiden. På spørsmål om de har noen å være sammen med i friminuttene på skolen, svarer 59 % «ja, alltid». 4 % svarer «Nei, som regel ikke», mens ingen svarer «nei, aldri». Det er liten forskjell på svarene hos

jentene og guttene.

Svarene fra undersøkelsen viser at 34 % av ungdommene ikke har vært hjemme hos venner eller hatt venner på besøk den siste uka. Over 40 % av ungdommene (gutter 46 %, jenter 42 %) hadde ikke brukt størsteparten av kvelden ute sammen med venner.

På spørsmålet «Hvor mange ganger i løpet av siste uke har du vært sosial på nett størstedelen av kvelden?», svarte 42 % av ungdommene «6 ganger eller mer». 11 % svarte «Ingen ganger». Snåsa skiller seg ikke vesentlig fra landsgjennomsnittet. Det er flere gutter enn jenter som har vært på nett, og prosentandelen øker fra 8. trinn til 10. trinn.

På spørsmål om du har spilt online med andre størstedelen av kvelden, svarer 20 % «6 ganger eller mer», men 46 % «ingen ganger». Det er vesentlig flere gutter enn jenter som har svart at de har spilt online med andre størstedelen av kvelden minst to ganger siste uke. Det er også en prosentvis nedgang fra 8. trinn til 10. trinn.

Hver tiende ungdom som har svart på undersøkelsen fra Snåsa har følt seg «veldig mye plaget» av ensomhet den siste uken, mens 40 % svarer at de ikke har følt seg plaget av ensomhet i det hele tatt. Sistnevnte er noe lavere enn landsgjennomsnittet (40 % i Snåsa mot 52 % på landsbasis). Det er vesentlig flere jenter enn gutter som kjenner på ensomhet (18 % jenter, 2 % gutter).

Det store flertallet av dagens unge er godt fornøyd med foreldrene sine. Men det er forskjeller mellom gutter (83 %) og jenter (68 %). Det er flere som er fornøyd med foreldrene sine på 8. trinn enn 9. trinn og 10. trinn (henholdsvis 90 %, 74 %, 68 %).

På spørsmål om foreldrene eller foresatte mangler penger til å betale for fritidsaktiviteter som ungdommene ønsker å delta på (idrett, kino, bursdager, reiser etc.), svarer 15 % «ja, ofte» eller «ja, av og til».

30 % av ungdommene er «svært fornøyd» med skolen de går på, men 7 % er også «svært misfornøyd». 28 % er «hverken fornøyd eller misfornøyd». Prosentandelen som er fornøyd med skolen går ned fra 8. trinn til 10. trinn, det er også flere gutter (56 %) enn jenter (45 %) som er fornøyd med skolen.

43 % svarer at de trives på skolen. 44 % svarer at de kjeder seg på skolen og 10 % svarer at de gruer seg ofte til å gå på skolen. På alle disse tre spørsmålene er det flere jenter enn gutter som svare «helt enig» på disse utsagnene.

Ungdommene i Snåsa er mindre fornøyd med lokalmiljøet sammenlignet med landsgjennomsnittet. 28 % av ungdommene har svart at de er «svært fornøyd» mot 38 % på landsbasis. 21 % har svart at de er «litt misfornøyd» eller «svært misfornøyd». Antallet fornøyde ungdommer avtar fra 8. trinn til 10. trinn. Det er liten forskjell mellom kjønnene.

På spørsmål om framtida, så svarer 92 % av ungdommene fra Snåsa at de kommer til å fullføre videregående skole. Det er 47 % som svarer at de kommer til å ta utdanning på universitet eller høyskole. Det er flere jenter enn gutter som tror de vil ta høyere utdanning.

25 % av ungdommene svarer at de bruker mer enn 6 timer foran skjerm i løpet av en dag. Til sammenligning ligger landsgjennomsnittet på 14 %. 21 % svarer 4-6 timer og 31 % svarer 3-4 timer. Blandte de som bruker skjerm mer enn tre timer daglig, er det liten forskjell mellom gutter (79 %) og jenter (74 %). Det er flere ungdommer ved 8. trinn som svarer at de bruker skjerm mer enn tre timer daglig enn ungdommer i 9. og 10. trinn.

Det er en lavere andel av barn og unge som er med i organiserte aktiviteter sammenlignet med landsgjennomsnittet (54 % mot 62 %). Det er flere gutter enn jenter som svarer at de aldri har vært med i en organisasjon, klubb eller lag. På 8. trinn er det ingen som ikke har vært med på noe, mens det på 9. og 10. trinn er henholdsvis 4 % og 8 %. Innenfor denne aldersgruppen finner vi flest aktive innen «idrettslag», «annen organisasjon, lag og foreninger» og «fritidsklubb/ungdomshus/ungdomsklubb».

Ungdommene i Snåsa er mindre fornøyd med helsa si sammenlignet med landsgjennomsnittet. 28 % svarer at de er «svært fornøyd» med helsa, mens 23 % svarer at de er «litt misfornøyd» eller «svært misfornøyd» med egen helse (landsgjennomsnittet er på 16 %). Det er flere jenter som er misfornøyd med egen helse enn gutter.

På spørsmålet «opplever du press i hverdagen din?» svarer 29 % at de opplever «mye press» eller «svært mye press» om å gjøre det bra på skolen. 19 % svarer det sammen om «press om å se bra ut eller ha en fin kropp» og «press om å gjøre det bra i idrett». Det er vesentlig flere jenter som opplever dette presset (34 % av jentene, 7 % av guttene).

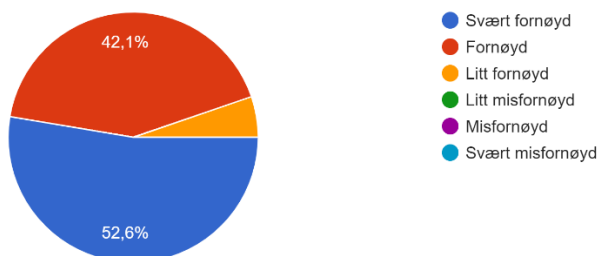
60 % sier at de aldri har blitt «...utsatt for plaging, trusler eller utfrysning av andre unge på skolen eller i fritiden». Samtidig svarer 13 % at de blir utsatt for dette enten «omtrent én gang i måneden», «ja, omtrent hver 14. dag», «ja, omtrent én gang i uka» eller «ja, flere ganger i uka». Snåsa skiller seg ikke ut sammenlignet med landsgjennomsnittet. Det er vesentlig flere av Snåsas jenter (13 %) som utsettes for dette, enn gutter (4 %).

3.2.4 Snåsas spørreundersøkelse til unge på videregående skole i Grong

I mai 2022 gjennomførte Snåsa kommune en spørreundersøkelse til unge Snåsninger som går på Grong vgs. Det kom inn 19 svar.

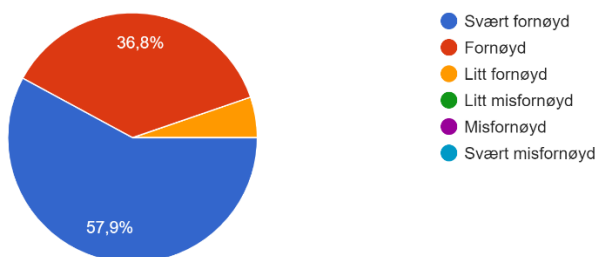
1. Hvor fornøyd er du med din oppvekst i din kommune?

19 svar

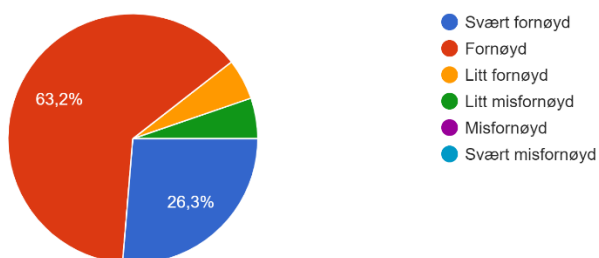
1 a) Hvor fornøyd er du med tida di i barnehagen?

19 svar

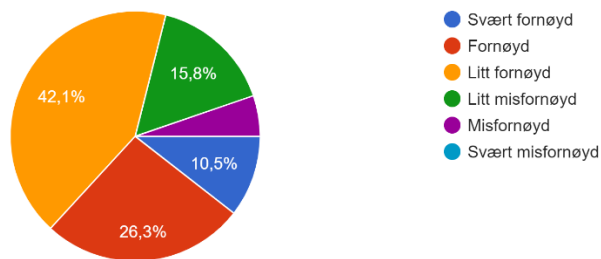
1 b) Hvor fornøyd er du med tida di på barne- og ungdomsskolen?

19 svar

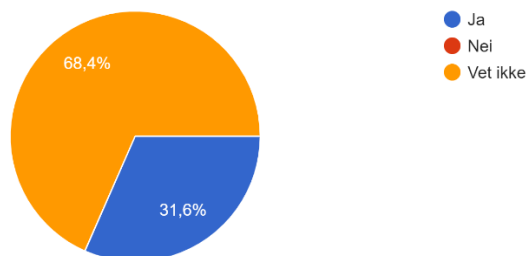
2. Hvor fornøyd er du med satsing på ungt entreprenørskap, elevbedrifter og innovasjonscamp?

19 svar

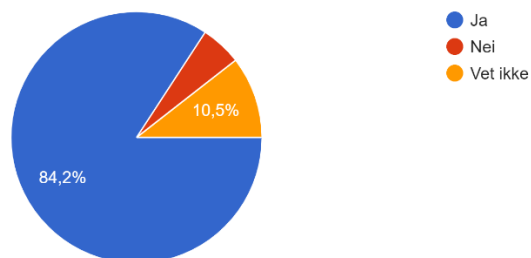
3. Har din skole gjort deg mer kreativ og utviklingsorientert?

19 svar

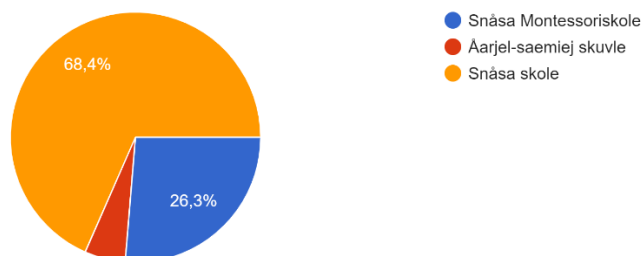
4. Har du gjennom grunnskolen fått vist frem eller styrket det du er god på?

19 svar

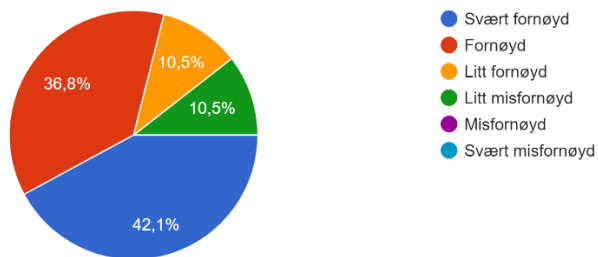
5. Hvilken grunnskole gikk du på?

19 svar

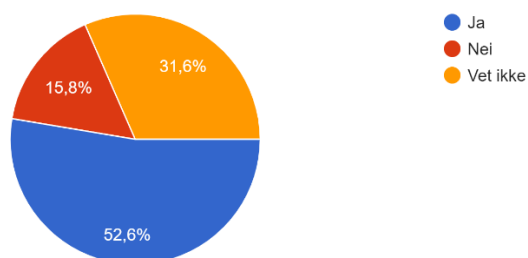
6. Hvor fornøyd er du med tida di på VGS?

19 svar

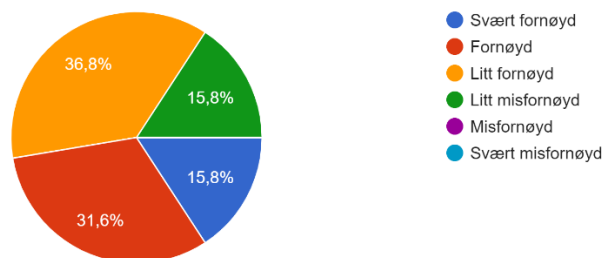
7. Har du gjennom GVS fått vist frem eller styrket det du er god på?

19 svar

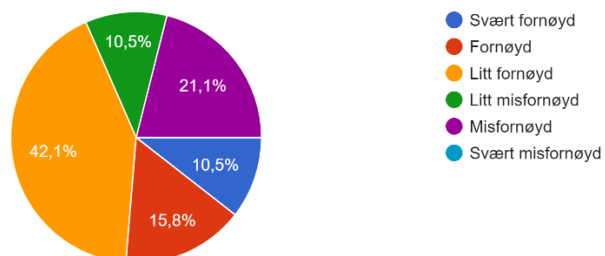
9. Hvor fornøyd er du med tilrettelegging for ungdom i din kommune?

19 svar

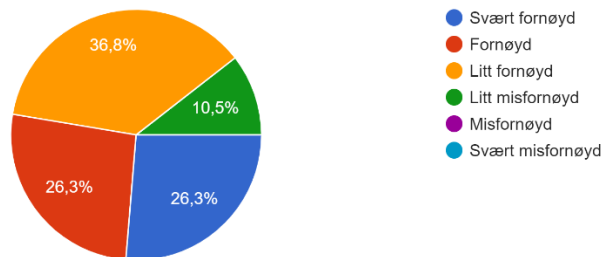
9 a) Hvor fornøyd er du med tilbudet av arrangement for ungdom?

19 svar

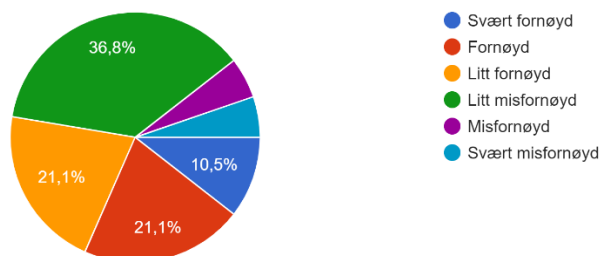
9 b) Hvor fornøyd er du med tilbudet av fritidsaktiviteter

19 svar

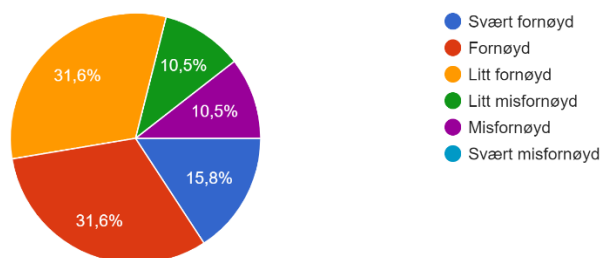
9 c) Hvor fornøyd er du med tilbudet av møteplasser?

19 svar

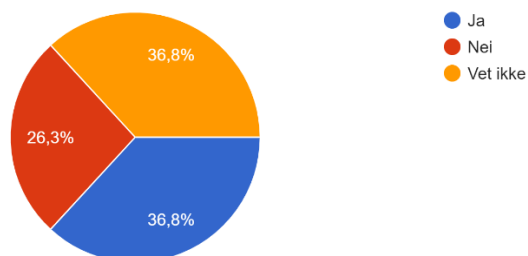
9 d) Hvor fornøyd er du med involveringen av barn og ungdom i saker som omhandler dere?

19 svar

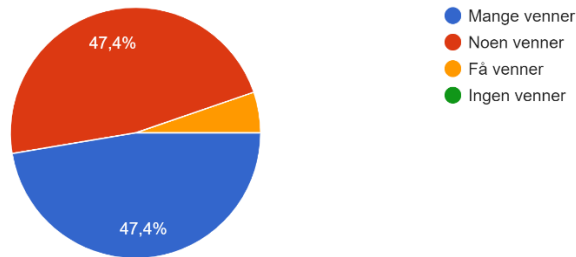
9 e) Finnes det gode møteplasser for ungdom i Snåsa?

19 svar

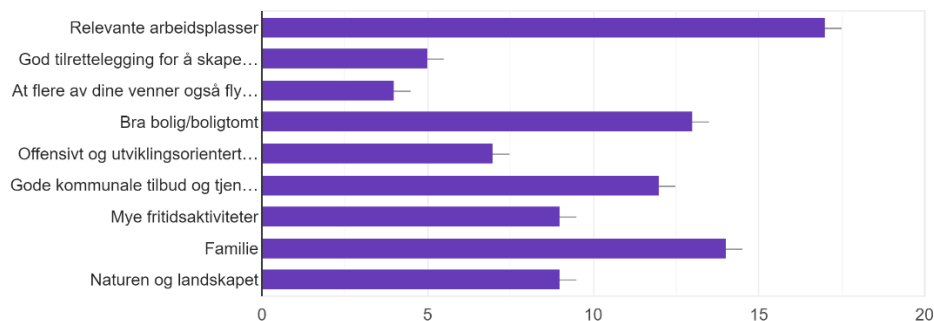
10. Hadde du venner å være med på fritida?

19 svar

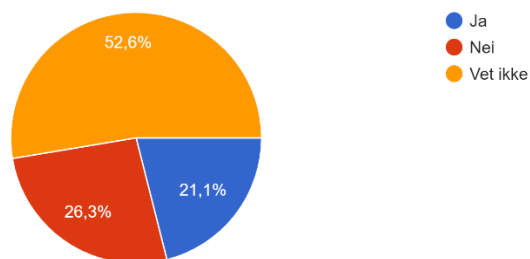
11. Hva vil være avgjørende for at du skal bli boende i eller flytte hjem der du har vokst opp? Sett kryss ved det som er viktigst for deg.

19 svar

12. Vil du bosette deg i Snåsa?

19 svar

12 a) Hvorfor vil du bosette deg/ikke bosette deg/vet du ikke om du vil bosette deg i Snåsa? (valgfritt)
Svarene er sammenstilt i en ordskey:

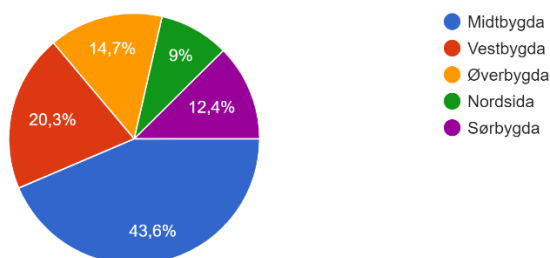

Spørreundersøkelse til Snåsas innbyggere

Snåsa kommune ønsket å høre hva innbyggerne og fritidsinnbyggerne i kommunen syntes var viktig for å bli boende eller ev. flytte til Snåsa. Det kom inn 526 svar på denne undersøkelsen som er gjengitt under:

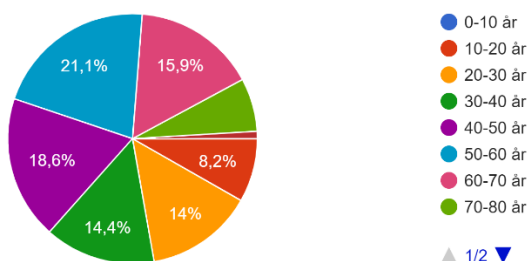
Hvor bor du til i Snåsa?

523 svar

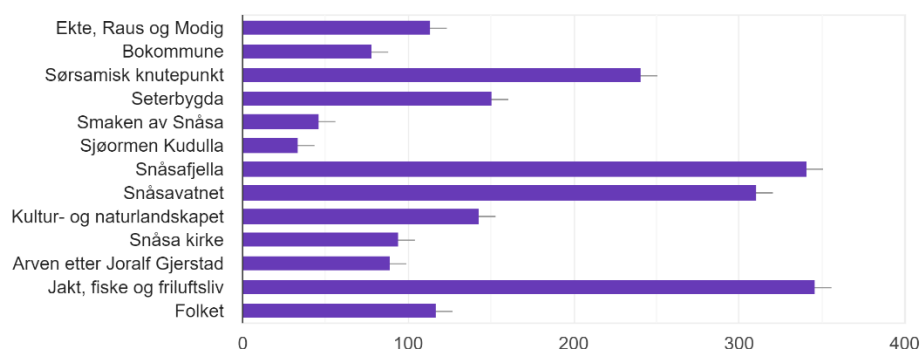
I hvilken aldersgruppe er du?

522 svar

Hva mener du er Snåsas identitet? Du kan velge flere alternativer.

526 svar

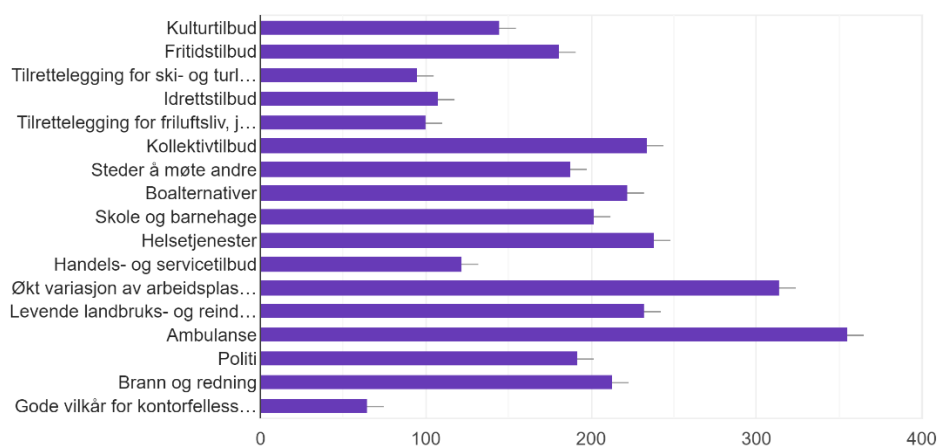

Kommentarer til Snåsas identitet framstilt i en ordsky:

Hva må til for at flere skal bli boende i Snåsa? Du kan velge flere alternativer.

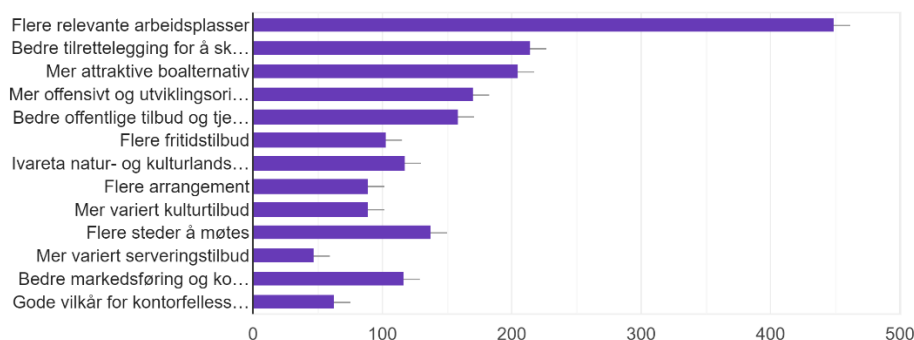
526 svar

Kommentarer til spørsmålet om hva som skal til for ta flere blir boende i Snåsa, framstilt i en ordsby:

526 svar

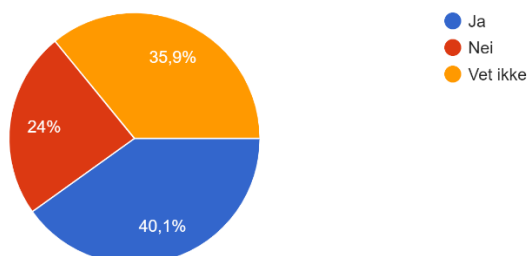

Kommentarer til spørsmålet om hva som skal til for at flere flytter til Snåsa, framstilt i en ordsky:

Trenger Snåsa flere steder der du kan møte andre?

526 svar

Svar fra et åpent spørsmål om «hvilke møteplasser savner du», er framstilt i en ordskey:

3.3 Næringsliv og sysselsetting

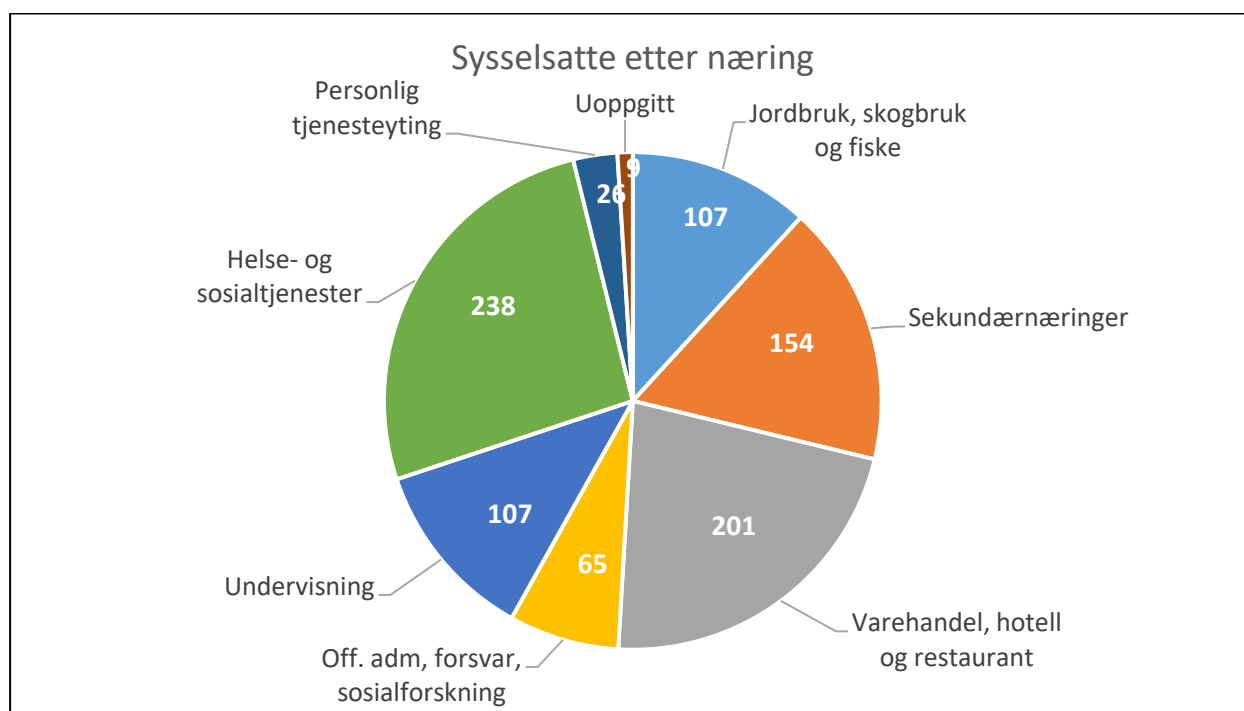
I 2020 var det i alt 865 personer i aldersgruppa 15-74 år som var lønnstakere med Snåsa som bosted. Det var flest arbeidstakere i alderen mellom 25-54 år (*SSB, Tabell 2540*), og det var også den samme aldersgruppa som var størst i forhold til antall sysselsatte med Snåsa som arbeidsssted.

Totalt var 68,8% av innbyggerne mellom 15-74 år sysselsatt i Snåsa i 2020. Dette er nokså likt fylkesnivået for samme år. Det er en høyere andel sysselsatte i aldersgruppen 20-24 år i Snåsa enn på fylkesnivå.

Sysselsatte i befolkningen (SSB, tabell 06445):

Aldersgruppe	Sysselsatte i prosent av befolkningen	
	Snåsa	Trøndelag
15-19 år	33,8%	34,5%
20-24 år	70%	63,6%
25-39 år	82,9%	79,7%
40-54 år	59,6%	83,7%
55-66 år	74,2%	69%
67-74 år	25,1%	19%
Totalt 15-74 år	68,8%	67,2%

Blant sysselsatte i alderen 20-66 år som er bosatt i Snåsa, er det størst andel sysselsatte i kategorien Helse og sosialtjenester, Varehandel, Sekundærnæringer, Jordbruks, skogbruk og fiske og Undervisning (*SSB, Tabell 13122*).

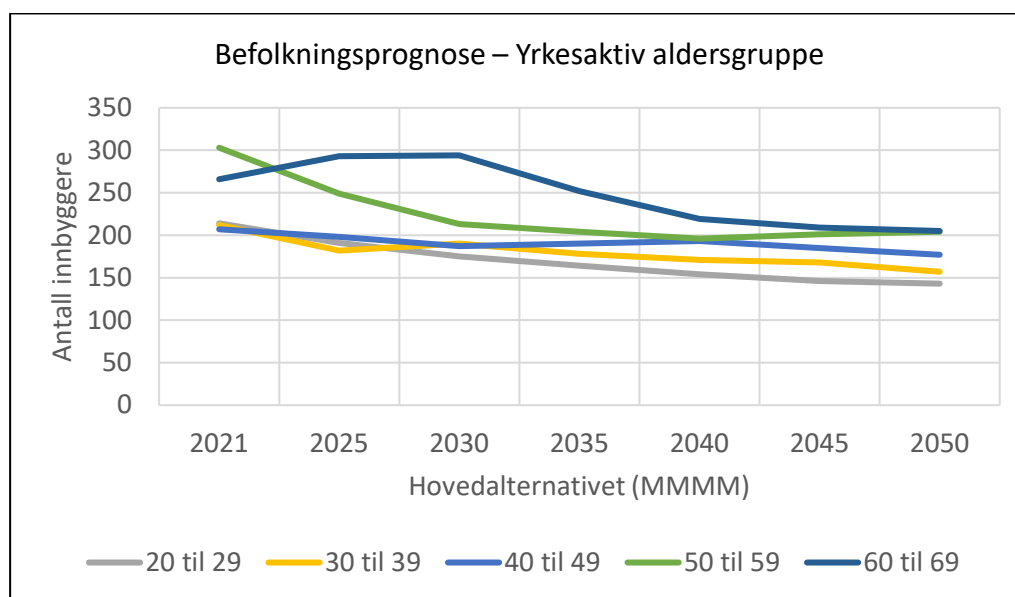

Sysselsatte med Snåsa som bosted i 2020 (SSB, Tabell 13122).

Reindrift er en viktig næring i Snåsa som ikke tydelig fremgår av statistikken. Ifølge SSB er reindriften inkludert i deres tall for Jordbruk, skogbruk og fiske. Statistikken viser at det totalt er 107 sysselsatte i Jordbruk, skogbruk og fiske, men realiteten er nok at det er mange flere. Dette fordi sysselsatte i primærnæringene ofte har flere inntekter, og ikke nødvendigvis primærnæring som oppgitt hovedinntektskilde.

Opp mot 300 av de totalt 907 i aldersgruppen 20-66 år er ansatte i kommunal forvaltning, noe som gjør kommunen til en av de største arbeidsgiverne i Snåsa. Tallet er nok noe lavere, da ansatte i den privat skole og barnehage inngår i denne statistikken. Helse og sosialtjenester er den største kommunale virksomheten, etterfulgt av undervisning og offentlig administrasjon.

Befolkningsprognosene (MMMM) viser at det blir færre snåsnings innenfor yrkesaktiv alder i årene som kommer.

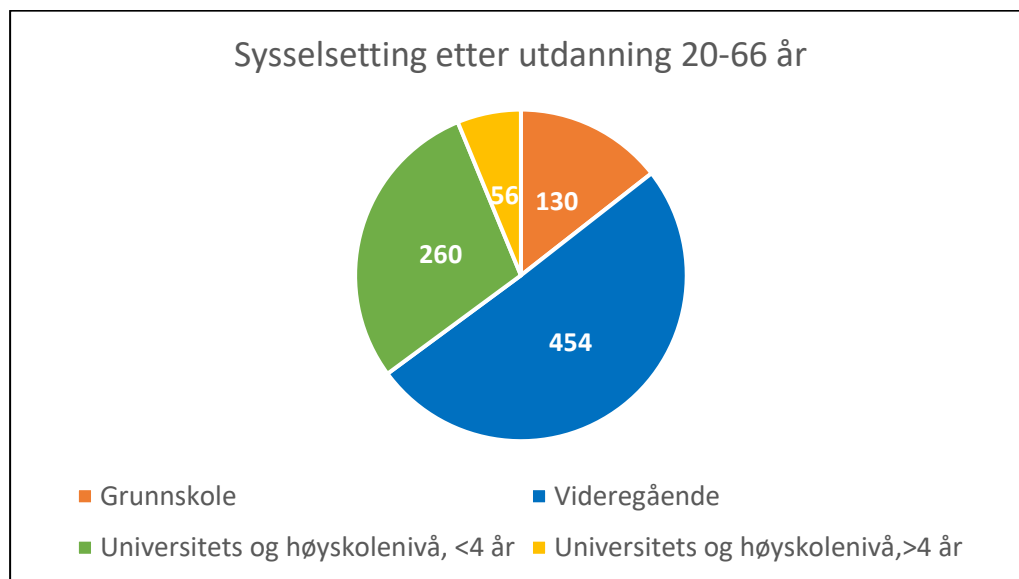
Hvis man sammenligner sysselsatte etter arbeidssted med befolkningsprognosene (MMMM) for den yrkesaktive aldersgruppen, så viser statistikken at det vil bli en stor naturlig avgang av arbeidstakere innenfor alle bransjer de neste 5-10 år.

Sysselsatte personer etter arbeidssted			
Tall for 4. kvartal 2020, Spørring 07984 SSB		Personer over 55 år	
	Totalt	Antall	%
01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske	104	57	55 %
10-33 Industri	56	56	14 %
41-43 Bygge- og anleggsvirksomhet	45	15	33 %
45-47 Varehandel, reparasjon av motorvogner	44	10	23 %
49-53 Transport og lagring	10	7	70 %
55-56 Overnattings- og serveringsvirksomhet	39	8	21 %
68-75 Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	29	11	38 %
77-82 Forretningsmessig tjenesteyting	16	10	63 %
84 Off.adm., forsvar, sosialforsikring	55	19	35 %
85 Undervisning	90	24	27 %
86-88 Helse- og sosialtjenester	204	60	29 %
90-99 Personlig tjenesteyting	39	13	33 %
00 Uoppgitt	13	7	54 %

* Kategorien 01-03 Jordbruk, skogbruk og fiske inneholder også reindrift

Den største andelen sysselsatte mellom 20-66 år har videregående skole som utdanning. Deretter kommer 1-4 år på universitet/høyskole som den nest høyeste andelen av sysselsatte. Det er stort sprik mellom antall med over 4 års høyskole/universitetsutdanning og videregående skole. 56 sysselsatte mellom 20-66 år har over 4 års høyskole/universitetsutdanning, mens 454 har videregående utdanning (SSB, tabell 11615). Mange av framtidas arbeidsoppgaver vil kreve mer av

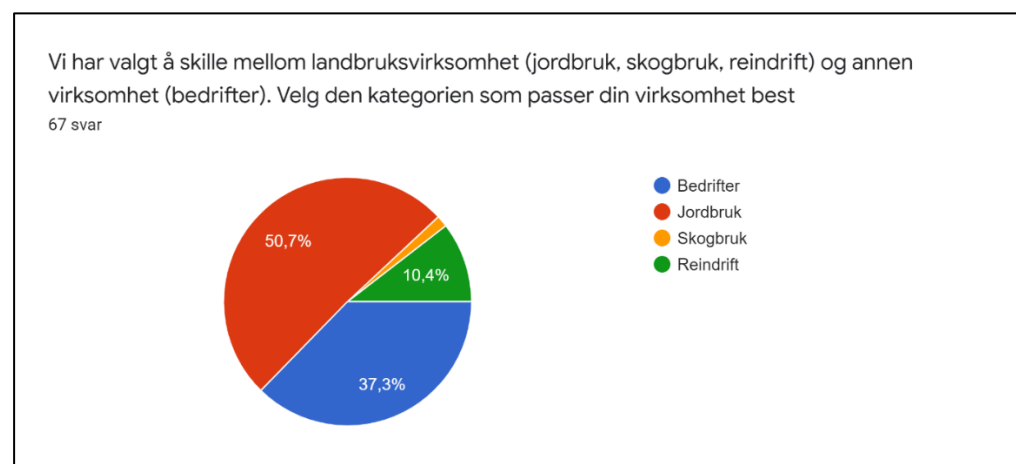
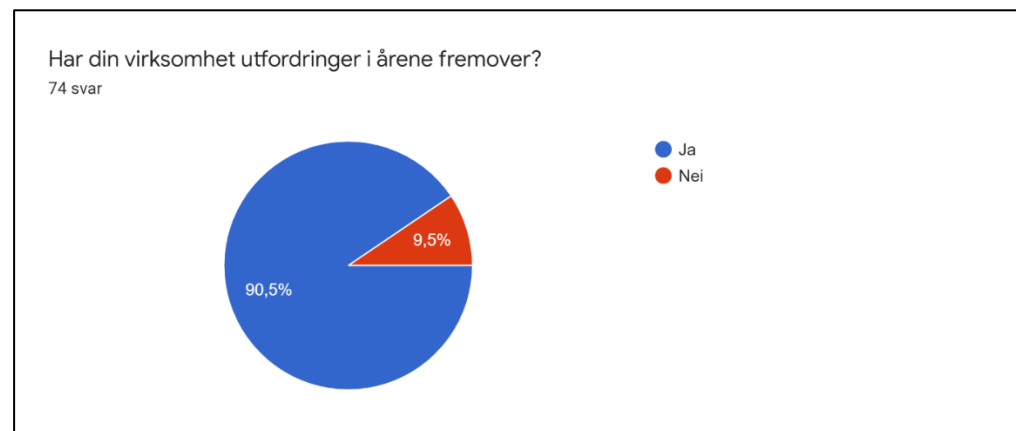
arbeidstakerne sammenlignet med i dag. Det er derfor behov for flere med høyere utdanning innen de fleste bransjer/tjenesteproduksjoner i framtida.

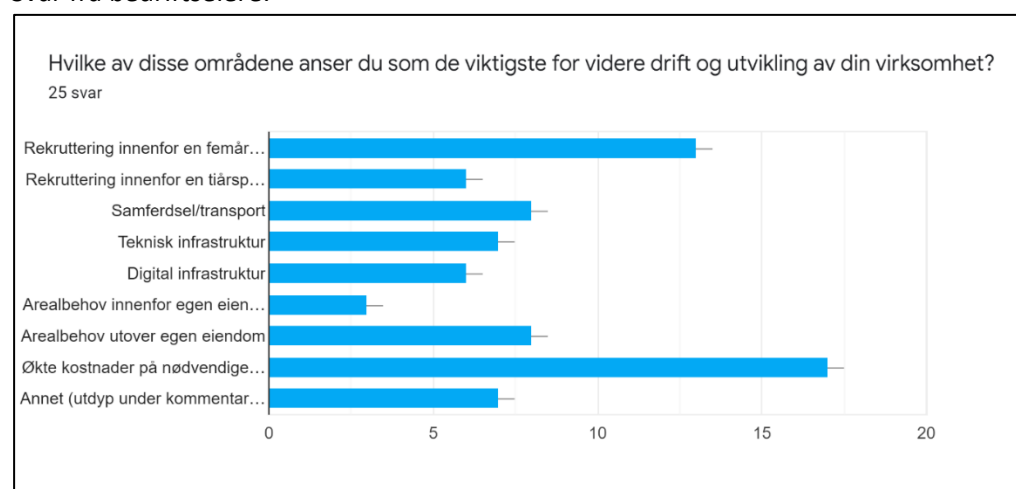
Sysseissette etter utdanning med Snåsa som bosted.

Spørreundersøkelse til alle næringsaktørene med adresse Snåsa

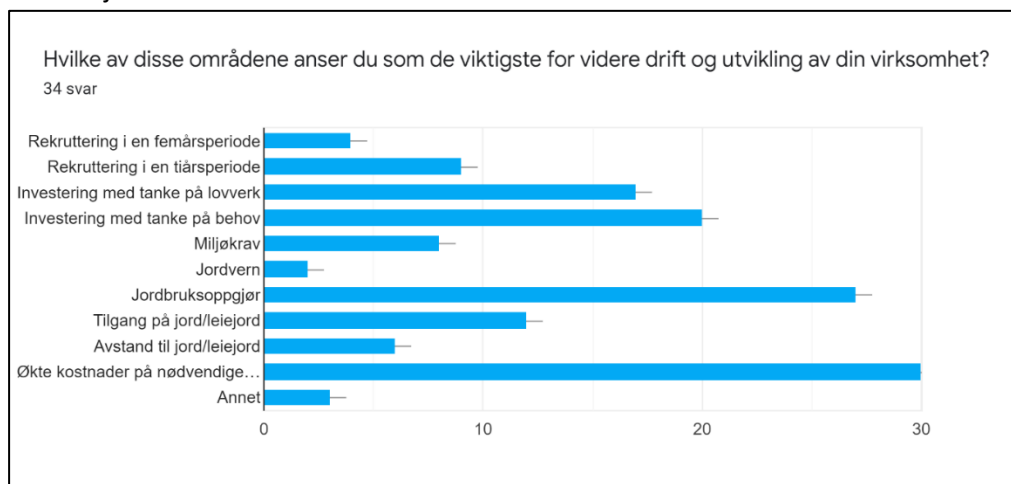
For å få en oversikt over hva næringsaktørene i Snåsa tenkte om framtidsutsiktene for sin virksomhet, ble det laget en spørreundersøkelse. Det kom inn 74 svar.

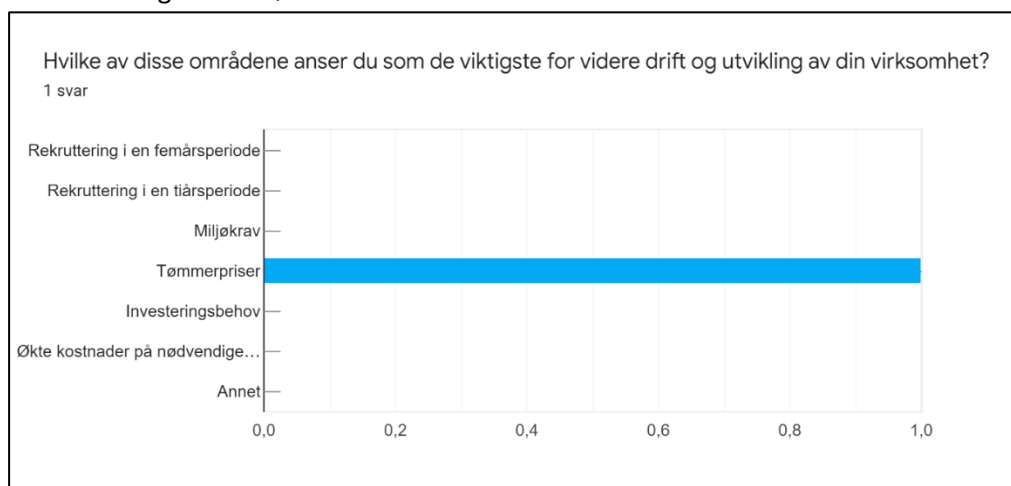
Svar fra bedriftseiere:

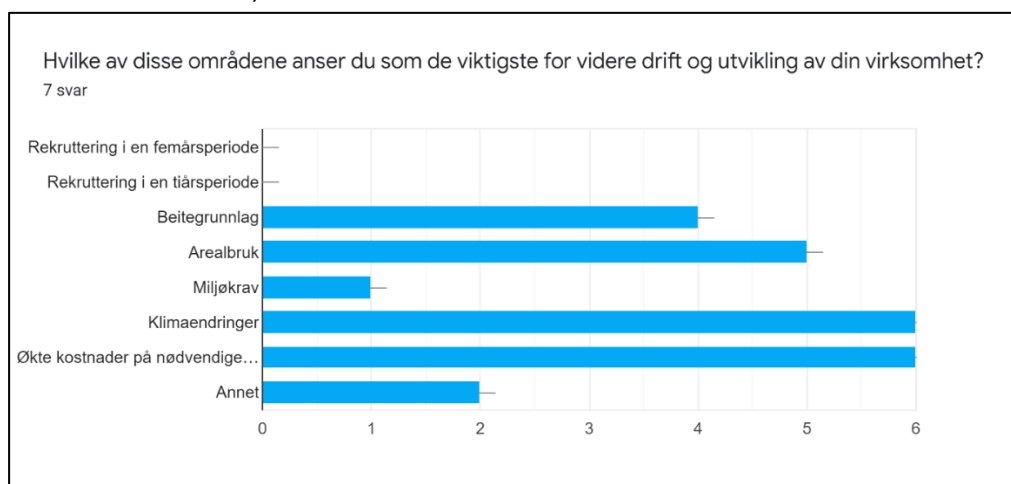
Svar fra jordbruksaktører:

Svar fra sSkogbruksaktører:

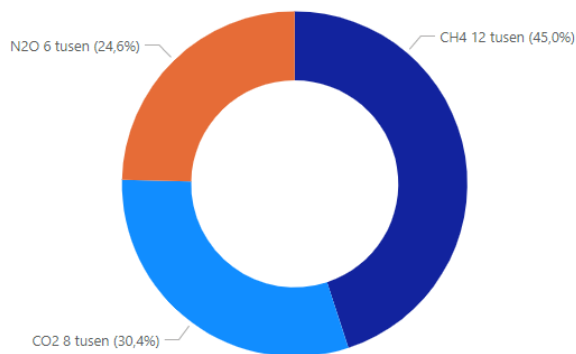
Svar fra reindriftsaktører:

3.4 Klima og miljø

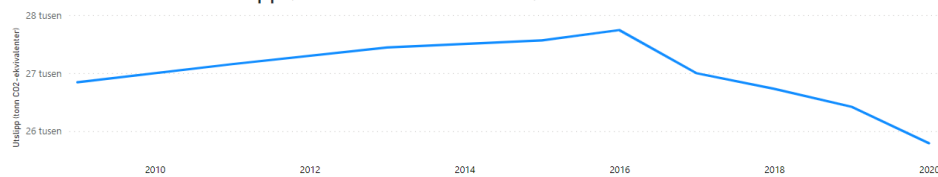
Ifølge utslippsstatistikk fra miljødirektoratet (*Trøndelag i tall*) hadde Snåsa et årlig, direkte utslipp (CO₂-ekvivalenter) på 26 tonn i 2020. Utslippene er delt inn i tre kategorier; CH₄ matan, CO₂ karbondioksid og N₂O lystgass. Totalt sett har det vært en nedgang i Snåsas utslipp de siste ti årene.

Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) i Snåsa i 2020 per klimagass

Utslippskilde	CH ₄	CO ₂	N ₂ O	Totalt
Fordøyelsesprosesser husdyr	9 285			9 285
Jordbruksarealer	11	437	3 713	4 161
Gjødselhåndtering	1 642		2 506	4 148
Tunge kjøretøy	0	2 524	26	2 551
Personbiler	0	1 833	17	1 851
Jordbruk	2	1 313	16	1 331
Bygg og anlegg	1	619	8	628
Varebiler	0	498	4	503
Avløp	348		39	386
Vedfyring	258		11	269
Skogbruk	0	173	2	176
Snøscooter	24	145	1	170
Andre næringer	1	125	2	128
Busser	0	122	2	123
Avfallsdeponigass	22			22
Behandling av avfall	0	21	0	22
Annet		14		14
Tjenester tilknyttet transport	0	14	0	14
LPG	0	10	0	10
Biologisk behandling av avfall	0		0	1
Bioenergi	0		0	0
Fossil olje	0	0	0	0
Totalt	11 594	7 850	6 348	25 792

Utslipp (tonn CO₂-ekvivalenter) 2009-2020 i Snåsa

I Snåsa kommune er luftkvaliteten signifikant bedre enn i landet som helhet, mens drikkevannet er signifikant dårligere enn landet for øvrig ([*Kommunehelsa \(fhi.no\)*](https://www.fhi.no/kommune/)).